

FREEDOM

ANEB CESTA ZA SVOBODOU

Amazonkou do Karibiku

Amazonka

Po dvouměsíční přestávce se 31. 10. 2011 vracíme k naší SNĚHURCE na Kanárských ostrovech. Jelikož máme ve zvyku proplouvat všechna zajímavá místa, nemůžeme si odpustit navštívit i zbývající ostrovy. Dále pokračujeme na Kapverdské ostrovy. V Mindelu jsme na startovní čáře plavby do Karibiku.

Jde o dobré místo na poslední opravy a nákupy se solidní marinou za 30 EUR. Kotví zde asi 200 lodí a všichni se připravují na svůj den D. Při studiu mapy se mi zrodila myšlenka využít pasát k plavbě více na jih. Na svých elektronických mapách Navionics mám celou Jižní Ameriku včetně Amazonky, předpověď větru je pořád stejná – severovýchodní 15–20 uzlů, a na přeplavbu jsme připraveni. Sice nemám pilot, informace o proudech ani turistického průvodce, ale pojedeme do Brazílie do města Belém a pokusíme se proplout přes Amazonku do Francouzské Guyany. Určitě však budeme potřebovat očko-

vání proti žluté zimnici, které nemáme. Další den proto jdeme do místní nemocnice, kde nás oba očkují za neuvěřitelné 3 EUR. Je sobota 3. 12. dopoledne a my vyplouváme za dalším dobrodružstvím. Vydáváme se na jihozápad, takže máme čistý zadák. Zkousím tři dny přímý kurz na motýla, ale pak to vzdávám a kombinuji noční plavbu na zadobok. Přes den si čteme a v noci spím Zdenka v salonu a já v koptitu.

Jedenáctý den přichází tlaková níže a přináší tropický déšť. Předpověď počasí si stahuji přes rádio SSB a program Winlink. Umožňuje mi získávat

soubory Grib, posílat a přijímat e-maily a zadávat momentální pozici na naše stránky. Byla to nemalá investice, ale určitě se vyplatí. Celou noc a den se honí černé mraky se silným deštěm. Vítr zeslábně na 10 uzlů, a tak hodně zpomalíme. Asi 500 mil od pobřeží Brazílie plujeme proti proudu 2 uzly. Mám špatný pocit, že by to mohl být nějaký protiproud z Amazonky. Naštěstí se příští den proud ztratí a naopak vítr se otáčí na jihozápad, takže máme čistý bočák. Okamžitě je to znát na rychlosti – 7 uzlů. Poslední čtyři dny pak zažíváme fantastický jachting. Sluníčko, modrá obloha, boční vítr 15 uzlů a rychlost 7 uzlů.

Z Amazonky zpět na oceán

Rybářský přístav v Belému

K tomu další tuňák v lednici a přibližující se pobřeží. Pouze mne zlobí odsolovač, který jsem poprvé nastartoval v Mindelu a krásně pracoval. Jsme již skoro bez vody a měl jsem v plánu naplnit si nádrže, než vplujeme na špinavou řeku. Ani po dvou dnech se mi jej však nepodařilo opravit.

Dne 18. 12. ve 4:30 přeplouváme rovník. Měl jsem obavu z bezvětří, ale neustále fouká, takže jej protněme rychlostí 6,3 uzlu. Jsme již před brazilským pobřežím. Proto musím dobře hlídat rybářské lodě. Hloubka je pouze 20 m a po rozednění je všude kolem nás hnědá voda. Vplouváme do delty řeky Pará, jenže vůbec nevidíme pobřeží. Řeka je totiž v ústí široká 50 km. Dovnitř nás žene vítr, ale vlny se potkávají s odlivem a nepříjemně se zalamují. I s pomocí motoru máme rychlost pouze 3 uzly. Za 2 hodiny však začíná příliv a oka-

mžitě zrychlujeme. Kombinace motor, zadní vítr, vlny a příliv nám dávají rychlost 10 uzlů. Nejvíce mne však začínají děsit místní rybáři. Ti jsou zakotvení v tomto proudu a mají napříč natažené sítě označené praporky. Nejdříve se jim zkusím vyhnout, ale tento slalom se nedá zvládnout. Po přeplutí první sítě zjišťuji, že jsou hlubinné a bójky na hladině pouze nesou šňůry k sítím u dna. Vůbec však netuším, jak jsou vysoké, protože na hloubce okolo 8 metrů určitě moc místa nezbyvá. Je však poledne a my se potřebujeme do setmění dostat co nejdál. Při této rychlosti jsme zvládli po řece ještě 60 mil a to jsme již u malých ostrůvků 20 mil před Belémem. Těsně se soumrakem zakotvíme u ostrova Jotuba na hloubce 4 m. Najednou nastává pro nás dlouho očekávaný okamžik. Přestali jsme se houpat, můžeme se v klidu najíst a hlavně pořádně vyspat. Máme

za sebou naši první přeplavbu Atlantiku a spíše než radost nás zmáhá únava. Na vzdálenost 2 130 mil jsme potřebovali 15 dnů.

Ráno musím chvilku manévrovat v hloubce 2 metry a dostat se zpět na hlavní koryto a pak jen domotorujeme s přílivem do Belému. Nejdříve plujeme kolem nábřeží, kde působíme trochu exoticky a mnoho místních nás sleduje jako na divadle. Pak se ještě musíme velkým obloukem vyhnout mělčině na jižní straně a v 15 hodin se blížíme ke kotvišti. Má zde být hotel s molem pro vyvazování člunů. V dalekohledu vidíme dvě plachetnice. Míříme k nim. Jsou vyvázány na bójkách před marinou B+B. Na nás již bójka nezbyla, takže zakotvíme poblíž. Jenže v proudu 3 uzly a na řídkém bahně prostě kotva nedrží. Musím proto svojí hlavní kotvu nastavit 10m řetězem a na něj dám náhradní 20kg kotvu Rocna. Tato kombinace se mi pak osvědčila na všech kotvištích a nikdy jsme nesplouvali v silných místních proudech. Marina B+B je pro malé motorové čluny, které se vytažují skluzem do haly. Můžeme zde však bezpečně stát vedle plovoucí pumpy a člun si vyvazovat v marině.

Narážíme na velký problém s komunikací. Anglicky nikdo nemluví, zkusíme to španělsky. Ta je v mnoha výrazech s portugalštinou podobná, ale moc se nám domluvit nedaří. Ihned při vystoupení z mariny se ocitáme v jedné z nejhudších čtvrtí. Dřevěné baráčky bez oken a všude mnoho odpadků. Všichni nás upozorňují na naši kameru či fotoaparát. Vůbec to zde nemáme ukazovat. Do centra jezdíme autobusem za 1 EUR. Belém je velkoměsto se dvěma miliony obyvatel, takže orientovat se zde není vůbec jednoduché. Brzy však zvládneme dopravní systém a cestujeme po městě i blízkém okolí. V centru je samozřejmě tržnice, ale ta zdejší je opravdu úžasná. Tolik exotického ovoce jsme ještě neviděli. Na každém rohu pak stojí prodavač kokosových ořechů a za 1 EUR nám nače vychlazený ořech, který se pije brčkem. Ve městě je několik parků s exotickými ptáky, botanická zahrada, či park Utica, kde již začíná pravá džungle deštného pralesa. Počasí nám zatím přeje. Teplota okolo 32 °C, slunečno a pouze návštěva Parku republiky nám naznačuje blízkost se Vánoce. Je zde totiž celá kavalerie Santa Clausů v nadživotní velikosti. My jsme si na Štědrý večer připravili samozřejmě české Vánoce. Stromeček, bramborový salát s rybou, ovoce a místo cukroví kešu v karamelu.

Každého se vyptávám na možnost plout dále na Amazonku. Všichni včetně policie, armády

Naši ochránci

Rybáři na řece Pará

i kapitanátu mi to rozmlouvají kvůli pirátům. Jenže moje myšlenka proplout Amazonkou mi nedává spát. Po Vánocích navštěvujeme kapitanát, kde má našťásti službu mladý důstojník Angelo. Ten umí trochu anglicky, takže mu vysvětluji svoji myšlenku najmout si nějakého ochránce se zbraní pro plavbu dál. Chvilí přemýšlí a někam telefonuje. Za hodinu se dostaví Gilbert a přes Angela mi vysvětluje, že mi může poskytnout dva ochránce jako doprovod. Domlouváme se na podmínkách a nakonec si pláceme. Vyplováme pozítří v 7 hodin a cestu plánuji na 5 dnů.

28. 12. ráno opravdu přijíždí do mariny Gilbert a přiváží dva strážce. Teprve nyní zjišťuji, že je velitelem vojenské policie a jeho muži jsou ochránci komerčních lodí plujících po Amazonce. Každá loď vyplouvající z Belému do vnitrozemí je totiž doprovázena policisty. Pirátství je zde na denním pořádku.

Loučíme se s Belémem, který v nás zanechal krásné vzpomínky, a míříme na západ proti proudu řeky Pará. Ta tady má ještě 200 km od oceánu šířku 20 km. Snažím se sledovat tabulku přílivů, ale vůbec to nechápu. Když má být odliv, je příliv, dokonce i odchylka magnetického kompasu je 45°. Stejně se nedá nic vymyslet, prostě se pluje na motor, a buď nás proud brzdí, nebo nám pomáhá. Když jsme však první den pluli s přílivem 7 hodin, byl jsem samozřejmě rád, ale nechápal jsem již vůbec nic. Díky silnému proudu jsme ale dopluli až do města Boa Vista. Je zde malý přístav pro trajekty, kde se vyvazujeme přesně za soumraku. Ráno v 6 opět startuji a vyplouvám. Odpoledne jsme již na konci široké řeky Pará, která se dělí na několik úzkých ramen.

Severní vedou do Amazonky a já si vybírám rameno Macacos. Řeka se zúží asi na 300 metrů a okolní džungle vytváří neuvěřitelné tvary. Naši ochránci stojí na přídi i zádi a v rukou mají připravené zbraně. Rejž má brokovnici a Habelův revolver. Komunikace s nimi je složitá, ale ruce a papír

s tužkou nám dělají dobrého překladatele. Proti 3uzlovému proudu se pomalu blížíme do druhého přístavu Brevese. Zde již naši strážci hlídají i v noci. Jeden spí a druhý hlídá na palubě, zatímco my můžeme v klidu spát. Po svítání opět vyplouvám a za přístavem musím kličkovat mezi plovoucími ostrůvky. Jsou to vodní květiny tvořící různé velké ostrůvky a většinou v nich ještě bývá zamotána silná větev či celý kmen. Vůbec není vzácností potkat plovoucí palmu a to je pak opravdu pořádná rána do trupu.

Život na řece začíná ihned po svítání. Po ránu k nám připlouvají děti na kánoích a žadoní sladkostí. Na to jsme si nakoupili čokolády a sušenky,

Při plavbě
po Amazonce nás
doprovázejí dva
ochránci.

Belém

Ostrov Royale

První tuňák na Atlantiku

kteří jim házíme. Zkoušel jsem naše strážce přemluvit, aby se schovali do salonu a teprve v případě nebezpečí zasáhli. Pořád jsem totiž nevěřil pirátskému problému. Jenže mi oba vysvětlili, že jestli chceme chránit, je lepší prevence. Pokud piráti připlují až k lodi, už může být pozdě. Obvykle útočí ve čtyřech a střílí bez vyzvání. Rejž prý již dva piráty zastřelil a nechce to opakovat. Vřak také když se objeví na dohled nějaká loďka, okamžitě zpozorní a vystavují na odív svoje zbraně. Musel jsem tedy uznat jejich argumenty. Naštěstí k nám však připlouvají pouze děti nebo potkáváme místní obchodníky s ovocem. Břehy lemují palmy a desítky dalších druhů stromů porostlých liánami. Občas mezi stromy stojí na ků-

lech dřevěný domek. U několika jsme zastavili a pohostinnost obyvatel byla skvělá. Nabídli nám ovoce a my jsme zase na oplátku podarovali děti. Žijí velmi skromně, i když i sem dorazila civilizace, takže mají mobily a televizi. Zdrojem elektřiny jsou malé generátory. Živí se rybami a ovocem z džungle.

Na Silvestra konečně vplouváme do jižního ramene Amazonky. To je zde široké asi 7 km a silný proud nás žene směrem k oceánu. My však potřebujeme kolem ostrůvků kanálu Viera proplout do severního ramene. Tady jsme také našli klidné kotviště posledního dne roku 2011. Místo diskotéky posloucháme žáby, papoušky a stovky dal-

ších zvířat. Jako drink máme brazilské pivo a českou slivovici. Strážci se střídali v hlídání až do rána. Já opět v 6 hodin vytahuji kotvu a do přístavu Macapá nám zbývá 40 mil. Za 5 dnů jsme upluli z Belému 300 mil a kotvíme u mola pro pilotní lodě. Je zde kancelář Port of authority. Odpoledne tady vysazují naše strážce, kteří se ještě večer vrátí trajektem do Belému.

V pondělí 2. 1. 2012 máme v plánu odhlášení z Brazílie. Jenže to nebude tak jednoduché. Potřebujeme získat tři razítka: imigrační, celní a z kapitanátu. Sportovní jachty zde ale plují velmi málo, takže nikdo neví, kdo nám patřičné doklady potvrdí. Tři dny proto chodíme z jedné kanceláře do druhé, než se nám podaří legálně odhlásit. S příchodem roku se mění i počasí a přichází období dešťů. Je tedy nejvyšší čas vyplout opět na oceán.

5. 1. vyplouváme severním ramenem Amazonky směrem k deltě. Večer ještě zakotvíme v bočním přítoku, to jsme již 40 mil od oceánu. Ráno s prvními paprsky pokračujeme do delty a severovýchodním kurzem se probíjíme proti větru a zdvíhající se vlnám. Plout přímo na sever podél pobřeží není možné, protože je zde hloubka kolem 3 m. Musíme 100 mil motorovat do oceánu, než lze pomalu točit kolem mělčin na západ. Protivlny jsou vysoké kolem dvou metrů, ale v jednom místě byly určitě třímetrové a občas nás zalily přes palubu. Nejkritičtější místo bylo asi 50 mil od pobřeží. Nejdříve jsme se ocitli na hloubce 2 m, a když jsem hledal cestu zpět na hlubokou vodu, byli jsme již na hloubce 1,8 m. Celou dobu jsme samozřejmě na hnědé špinavé vodě, ta nás bude provázet ještě hodně dlouho.

Odpalovací rampa Sojuz

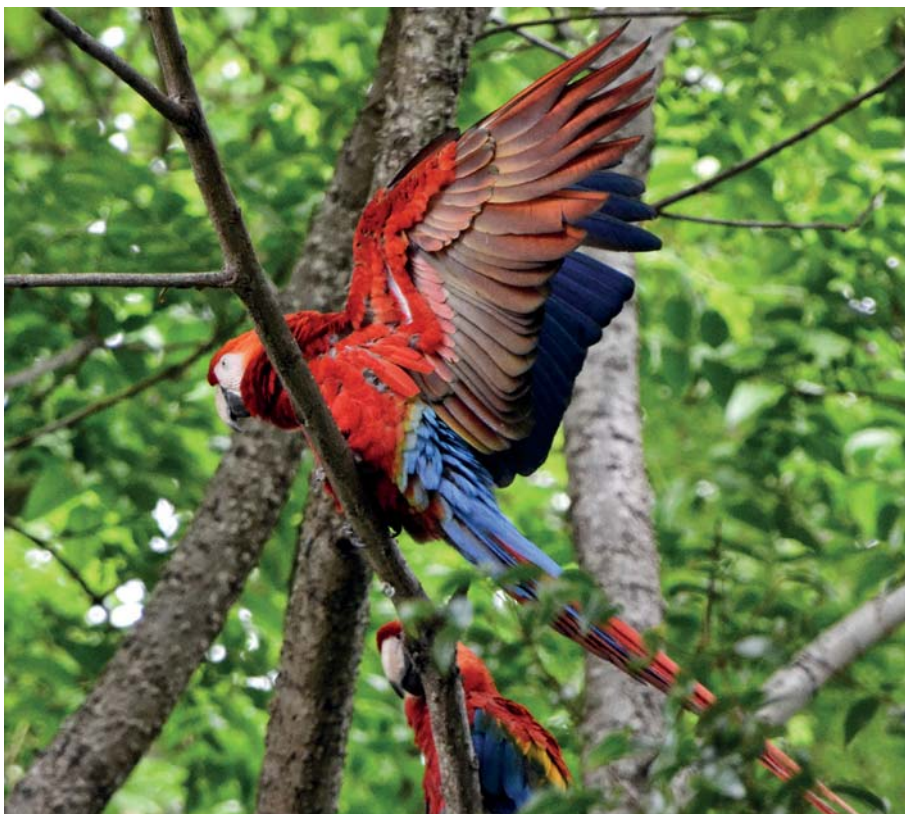

Po 230 mílech v noci kotvíme na řece v přístavu u města Cayenne ve Francouzské Guyaně. Je zde vlastně marina, kde lze zadarmo doplnit vodu i elektřinu. Kotví tu mnoho jachet – vraků, které již nikdy neodplují. Bydlí na nich Francouzi, jež tady pracují. Přihlášení je jednoduché na celnici nákladního přístavu, ale problém je doprava. Do Cayenne je to 15 km a autobusová doprava žádná. Všichni obyvatelé Guyany totiž mají auta, protože dotace z Francie jsou dost vysoké. Na pobřeží Guyany leží pouze tři města a zbytek do vnitrozemí tvoří nepropustná džungle. My po týdnu přeplováme 50 mil podél pobřeží k městu Kourou se stejnojmennou řekou. Konečně se nám podaří navštívit kosmodrom Ariannespace. Návštěvníky tu vozí autobusem po celém areálu, kde jsme mohli vidět haly pro montáž satelitů, raket Arianne i Sojuz. Rusové totiž opustili svůj kosmodrom v Bajkonuru a je pro ně výhodnější dopravovat rakety lodí sem a zde je odpalovat. Mají tady vybudovanou svou odpalovací rampu včetně všeho zázemí. Závěr prohlídky patřil vesmírnému muzeu a centrální řídicí místnosti Jupiter. Odsud se pak řídí celý proces odpálení rakety.

S odlivem se vracíme zpět na oceán a zakotvíme 10 mil od pobřeží u ostrova Ile Royale. Na něm byla dříve věznice, která je dnes přebudovaná na hotel. Samotný ostrov je však doslova pohádkový. Kokosové palmy se naklánějí do všech směrů, všude kvetou orchideje, nad námi létají papoušci. Dokonce se již můžeme koupat v čistější vodě. Takto si představujeme ten pohádkový Karibik. Jenže musíme nejdříve navštívit Surinam, kam připlouváme po 195 mílech. Opět kotvíme na špinavé řece Pararimbo u stejnojmenného města. To je malou kopií Amsterdamu, protože architektura s bílými dřevěnými domy vás okamžitě přenesou do Nizozemska. Však také do roku 1976 byl Surinam nizozemskou kolonií a úředním jazykem je nizozemština. Na výlet do vnitrozemí však již není čas.

Z vážných rodinných důvodů vyplouváme do Karibiku. Na levoboku zanecháváme Guyanu a Venezuelu s řekou Orinoko. To byly naše další plány, které musí počkat. Po uplutí 506 mil zakotvíme u ostrova Tobago. Zde se konečně dočkáme čisté vody, bílých pláží, ale bohužel i mnoha turistů a hotelů. Po denním odpočinku pokračujeme na Trinidad, kde je dobrá možnost kotvení v marinách. Po uplutí 6 927 mil jsme tedy konečně v Karibiku u cíle naší plavby. SNĚHURKA je vytažena na břeh a my odlétáme domů do mrazivé Evropy.

Text a foto Miroslav Račan

Pestrobarevní obyvatelé ostrova Royale

Trasa plavby